

Forord

Dette nummeret av *Nordlit* er i sin helhet viet den russiske tenkeren Mikhail M. Bakhtin. De fleste bidragene – de seks første – skriver seg fra et seminar i Tromsø i november 1999, "Polyfoni og kronotopi", som hadde som siktemål å utforske det metodiske potensialet i Bakhtins tenkning. For å gjøre det valgte vi Hamsuns noveller som et avgrenset materiale for de enkelte bidragene og seminardiskusjonen. Av den grunn kan dette nummeret av *Nordlit* også dels leses som et Hamsun-nummer. Fire av bidragene er lesninger av Hamsun-tekster i lys av Bakhtin.

Anker Gemzøes bidrag er basert på den ene av to åpne forelesninger på seminaret, og er en utførlig gjennomgang av dialogen som problemområde. Sandra Lee Kleppe tar for seg Bakhtins kronotopbegrep for å etablere et forståelsesgrunnlag for *stedet* som betydningsfull kategori i litteratur fra sørstatene i USA. Helge Vidar Holm og Kjersti Fløttum forsøker å klarlegge grensesnittet mellom lingvistikens og litteraturvitenskapens anvendelse av Bakhtins polyfonibegrep med tanke på gjensidig berikelse. Dette gjør de gjennom en analyse av "En ærkeskjælm", den første Hamsun-lesningen, altså. Atle Skaftun fortsetter; han leser "Livets røst" med dialogiske briller, og hevder at den minimale rammen rundt historien er mer betydningsfull enn den først ser ut til å være. Rolf Gaasland knytter tid og rom i "Et spøkelse" til strukturen i rituelle handlinger. Også Jostein Børtnes berører slike aspekter, når han knytter "Livets røst" til karnevalsritualer og en lang genretradisjon. Så langt seminarbidragene.

I Bäckströms artikkel kan vi lese om det groteske som forståelsesramme for avantgardistiske språkeksperimenter hos Gunnar Ekelöf og Henri Michaux. David Crowe, som gjesteforeleste om Bakhtin ved UiTø høsten 1999, skriver om dialogisk spill i Hemingways *A Farewell to Arms*, og Tanja Kudrjavnseva, som leverte sin hovedoppgave i litteraturvitenskap ved UiTø høsten 1999, tar kronotopbegrepet med seg til en science-fiction-roman, Arkady og Boris Strugatskys *The Snail on the Slope*. Anmeldelser er det få av denne gangen; men den som er med, er til gjengjeld knyttet til temaet. Per Arne Bodin gir en fyldig presentasjon av og vurderende kommentarer til Gary Saul Morsons bok *Narrative and Freedom. The Shadows of Time*, som langt på vei er et forsøk på å konkretisere og operasjonalisere Bakhtins tanker om karakterenes frihet i en roman, altså om polyfoni.